

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finarbitr.cz

Evidenční číslo:

2141/2013

Registrační číslo (uvádějte vždy
v korespondenci):

55/PS/2012

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl podle § 16 a § 24 zákona o finančním arbitrovi s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), v řízení zahájeném podle § 8 zákona o finančním arbitrovi dne 31. 5. 2012, vedeném pod reg. č. 55/PS/2012, na návrh obchodní společnosti ■, zastoupené na základě plné moci ze dne 27. 2. 2012 JUDr. Marcelou Karešovou, advokátkou, evid. č. 11935, se sídlem Kotevní 1252/4, 150 00 Praha 5 - Smíchov (dále jen „Navrhovatelka“), proti společnosti Sberbank CZ, a.s. (do 28. 2. 2013 pod obchodní firmou Volksbank CZ, a.s.), IČ 250 83 325, se sídlem Na Pankráci 1724/129, 140 00 Praha 4 – Nusle, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíle B, vložka 4353, zastoupené na základě plné moci ze dne 17. 6. 2010 Mgr. Alešem Vymazalem, advokátem, evid. č. 4324, se sídlem Dřevařská 855/12, 602 00 Brno (dále jen „Instituce“), o námitkách Navrhovatelky ze dne 28. 1. 2013, evid. č. 586/2013, proti nález finančního arbitra ze dne 7. 1. 2013, evid. č. 90/2013, takto:

Námitky Navrhovatelky ze dne 28. 1. 2013, evid. č. 586/2013, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 7. 1. 2013, evid. č. 90/2013, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í:

1. Řízení o návrhu

Návrhem na zahájení řízení před finančním arbitrem se Navrhovatelka proti Instituci domáhala vrácení peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč, které byly odepsány z běžného účtu Navrhovatelky č. ■ (dále jen „Běžný účet“) ve prospěch jiného účtu č. ■; Navrhovatelka označila tuto platební transakci za neautorizovanou.

V řízení o návrhu finanční arbitř shromáždil relevantní podklady, zejména v podobě Smlouvy o běžném účtu, kterou Navrhovatelka uzavřela s Institucí dne 26. 8. 2009 (dále jen „Smlouva o účtu“), a na základě které Instituce pro Navrhovatelku zřídila Běžný účet. Součástí Smlouvy

o běžném účtu ke dni provedení sporné platební transakce byly Všeobecné obchodní podmínky účinné ke dni 31. 10. 2009 (dále jen „Všeobecné obchodní podmínky“).

Finanční arbitr v souladu s § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi svým nálezem návrh zamítl s odůvodněním, že Instituce sice nepředložila podpisový vzor, který by prokázal, že Navrhovatelka udělila souhlas se spornou platební transakcí podle § 98 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platebním styku“), zároveň však Navrhovatelka provedení sporné platební transakce Instituci neoznámila v třináctiměsíční lhůtě ode dne odepsání peněžních prostředků podle § 121 zákona o platebním styku, a proto její právo na vrácení peněžních prostředků marným uplynutím stanovené lhůty zaniklo.

4. Námítky Navrhovatelky

Navrhovatelka nesouhlasí s prekluzí práva na vrácení částky neautorizované platební transakce. Prekluze práva je podle Navrhovatelky alibismem, nepřiměřenou tvrdostí, v rozporu s dobrými mravy a obchodními zvyklostmi.

Navrhovatelka namítá, že nezvratným důkazem o skutečnosti, že sporná platební transakce byla transakcí neautorizovanou, byly podpisové vzory. S těmi se však Navrhovatelka mohla seznámit až v průběhu řízení před finančním arbitrem. Do té doby byla v dobré víře, že se jedná o platební transakci autorizovanou.

Navrhovatelka se odvolává na § 121 větu druhou zákona o platebním styku a namítá, že Instituce ji neposkytla, ani nezpřístupnila veškeré informace o sporné platební transakci. Navrhovatelka rovněž rozporuje, že by Instituce mohla splnit tuto povinnost výpisem z účtu.

Navrhovatelka tvrdí, že informace o sporné platební transakci zpřístupnila Instituce teprve tím, že Navrhovatelku dne 1. 3. 2012 písemně informovala o skutečnosti, že k Běžnému účtu byla dne 29. 12. 2009 udělena dispozice na podpisovém vzoru pro ■. Na základě této informace Navrhovatelka vyhodnotila, že spornou platební transakcí ze dne 28. 12. 2009 provedla Instituce bez existence podpisového oprávnění.

Navrhovatelka doplňuje, že s Institucí jednala opakovaně již před dubnem 2012. Teprve poté, co mezi Institucí a Navrhovatelkou nedošlo ke smírnému řešení sporu a poté, co Instituce odmítla předložit Navrhovatelkou požadované důkazy, podala Navrhovatelka návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem.

5. Vyjádření Instituce

Instituce odmítá, že by podpisové oprávnění pro ■ vzniklo po provedení sporné platební transakce. Instituce podle svého názoru logicky a hodnověrně pomocí nepřímých důkazů prokázala, že podpisové oprávnění pro ■ vzniklo v dostatečném předstihu před provedením sporné platební transakce.

Instituce namítá, že argumentace Navrhovatelky je účelová a že Navrhovatelka byla srozuměna s tím, že peněžní prostředky z Běžného účtu byly převedeny ve prospěch třetí osoby. Podle Instituce požaduje Navrhovatelka vrácení peněžních prostředků nikoli z důvodu neoprávněnosti nebo nesprávnosti platební transakce, ale z důvodu selhání obchodního partnera Navrhovatelky.

Podle Instituce nelze z ustanovení § 120 zákona o platebním styku dovozovat, že by Instituce měla předložit podpisové vzory. Podle Instituce byla povinnost podle § 120 zákona o platebním styku splněna tím, že Instituce předložila Navrhovatelce platební příkaz, na jehož základě provedla spornou platební transakci a informovala Navrhovatelku o tom, jak platební transakci zaznamenala a zaúčtovala.

Instituce rovněž nesouhlasí s tvrzením Navrhovatelky, že by ji nezpřístupnila nebo neposkytla úplně informace o sporné platební transakci. Instituce se odvolává na skutečnost, že byla povinna Navrhovatelku informovat v rozsahu § 86 až 90 zákona o platebním styku a že tuto povinnost splnila.

6. Vyjádření

odkazuje na svá vyjádření, která finančnímu arbitrovi předložil v průběhu řízení o návrhu. Nález finančního arbitra považuje za věcně správný.

7. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy.

Navrhovatelka podala své Námitky v zákonem stanovené lhůtě a finanční arbitr je posoudil v souladu s § 81 a § 82 správního řádu jako přípustné. Finanční arbitr posoudil Námitky Navrhovatelky a rozhodl o nich takto.

Podle § 121 věty první zákona o platebním styku práva uživatele a odpovídající povinnosti poskytovatele platebních služeb z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci zaniknou, jestliže uživatel neoznámí neautorizovanou platební transakci svému poskytovateli platebních služeb bez zbytečného odkladu po té, co se o ní dozvěděl, nejpozději však do 13 měsíců ode dne odepsání peněžních prostředků z platebního účtu.

Z hlediska jednotlivých způsobů zániku práv se v případě odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci jedná o tzv. prekluzi práva. Smlouva o účtu, která je smlouvou o běžném účtu podle § 708 an. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), je ve spojení s § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku tzv. absolutním obchodem, přičemž práva a povinnosti účastníků smlouvy o běžném účtu se řídí částí třetí obchodního zákoníku. Obecná úprava prekluze v obchodním zákoníku chybí, je proto zapotřebí vycházet z ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), a aplikovat obecnou úpravu obsaženou v § 573 občanského zákoníku. Podle něj dochází k zániku práv, nebyla-li ve stanovené době uplatněna, jen tehdy, stanoví-li tak zákon. K zániku soud (tj. i finanční arbitr – pozn. finančního arbitra) přihlédne, i když to dlužník (tj. Instituce) nenamítne.

Zákon o platebním styku stanovenou prekluzivní lhůtu konstruuje jednak jako lhůtu subjektivní, která je určena slovy „bez zbytečného odkladu“ a počíná běžet v okamžiku, kdy se uživatel o neautorizované platební transakci dozvěděl, a jednak jako lhůtu objektivní, která trvá 13 měsíců a běží od odepsání částky platební transakce z platebního účtu plátce. Uplynutím i jen jedné z uvedených lhůt práva a povinnosti vyplývající z odpovědnosti zanikají bez ohledu na to, zda druhá lhůta běží, nebo dokonce dosud ani běžet nezačala.

Zákon o platebním styku v této souvislosti ukládá poskytovateli platebních služeb v ustanovení § 85 písm. c) zákona o platebním styku povinnost poskytnout uživateli informace o způsobu a lhůtě pro oznámení neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakci poskytovateli.

Finanční arbitr zjistil, že Instituce svoji informační povinnost splnila v článku VII/Nesprávně provedená platební transakce Všeobecných obchodních podmínek (odst. 7). Navrhovatelka si proto musela být vědoma své povinnosti zkontrolovat na výpisu z Běžného účtu za měsíc prosinec 2009, zda jsou platební transakce na něm uvedené autorizované a správně zaúčtované. Zjistila-li pak Navrhovatelka nesrovnalosti v zaúčtování platebních transakcí, měla prokazatelným způsobem reklamovat u Instituce zjištěné chyby, a to bez zbytečného odkladu po jejich zjištění, nejpozději však do 13 měsíců po odepsání peněžních prostředků z Běžného účtu.

Navrhovatelka tedy měla provedení neautorizované platební transakce oznámit Instituci ve lhůtách stanovených v § 121 zákona o platebním styku.

Z výpisu z Běžného účtu i ze souhlasného tvrzení stran sporu vyplývá, že peněžní prostředky ve výši 5.500.000 Kč odepsala Instituce z Běžného účtu dne 28. 12. 2009. Finanční arbitr konstatuje, že třináctiměsíční lhůta k oznámení neautorizované platební transakce uplynula dne 28. 1. 2011.

K prekluzi práva dochází uplynutím stanovené lhůty, jestliže v této lhůtě není právo uplatněno. Finanční arbitr se proto opět zabýval otázkou, kdy Navrhovatelka uplatnila u Instituce svá práva vyplývající z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci.

V řízení o námitkách Navrhovatelka uvedla, že s Institucí jednala dříve než v dubnu 2012, své tvrzení však žádným důkazním prostředkem nepodložila, pouze odkázala na svá předchozí vyjádření, která finančnímu arbitrovi předložila. Z nich vyplývá, že Navrhovatelka byla v kontaktu s Institucí na přelomu února a března 2012, neboť dne 1. 3. 2012 jí Instituce písemně sdělila, že k Běžnému účtu Navrhovatelky byla dne 29. 12. 2009 udělena dispozice na podpisovém vzoru pro ■.

Druhá věta § 121 zákona o platebním styku stanoví, že lhůta pro oznámení neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce se neuplatní, jestliže poskytovatel neposkytl nebo nezpřístupnil informace o této platební transakci v souladu s § 86, 87, 90 a 91 zákona o platebním styku.

Jak finanční arbitr konstatoval již v nálezu, mezi Navrhovatelkou a Institucí existoval smluvní vztah v podobě rámcové smlouvy o platebních službách podle § 74 odst. 1 zákona o platebním styku a Navrhovatelka vystupovala v postavení plátce. Informace plátci o platební transakci během trvání rámcové smlouvy o platebních službách upravuje § 90 zákona o platebním styku. Podle něj je poskytovatel platebních služeb plátce povinen informovat plátce o údajích, který umožňuje plátci identifikovat platební transakci, příp. příjemce, o částce platební transakce, o úplatě, o směnném kurzu, připadá-li to v úvahu, a o dni valuty nebo datu přijetí platebního příkazu.

Finanční arbitr proto zkoumal, zda Instituce splnila svoji informační povinnost vůči Navrhovatelce a zda měla Navrhovatelka k dispozici informace nezbytné pro oznámení neautorizované platební transakce.

Navrhovatelka sama již v průběhu řízení o návrhu předložila finančnímu arbitrovi výpis z účtu, kterým ji Instituce informovala o sporné platební transakci. Z výpisu z účtu jednoznačně vyplývá, že peněžní prostředky ve výši 5.500.000 Kč byly převedeny na účet č. ■ s datem zúčtování dne 28. 12. 2009 a valutou dne 28. 12. 2009. Z informací na výpise k Běžnému účtu Navrhovatelka proto mohla a měla zjistit, že se jedná o platební transakci, ke které nedala souhlas.

Námitku Navrhovatelky, že teprve okamžikem předání podpisových vzorů Institucí měla informace o tom, že se jedná o neautorizovanou platební transakci, vyhodnotil finanční arbitr jako účelovou.

Podle čl. II/Nakládání s účtem a s peněžními prostředky na účtu (odst. 2) Všeobecných obchodních podmínek jsou oprávněny disponovat s peněžními prostředky na účtu osoby uvedené a podepsané v podpisovém vzoru předaném majitelem účtu Institucí. Navrhovatelka jako majitelka Běžného účtu měla mít přehled o oprávněných disponentech, neboť pouze ona mohla zřídit podpisový vzor nebo provést změnu podpisového vzoru. Nelze přičítat k tíži Instituce, že Navrhovatelka si nebyla vědoma toho, komu udělila oprávnění s nakládáním s peněžními prostředky na Běžném účtu.

Počátek běhu třináctiměsíční prekluzivní lhůty váže zákon o platebním styku na okamžik odepsání peněžních prostředků z platebního účtu, v tomto případě Běžného účtu. K námitce Navrhovatelky, že byla zpočátku v dobré víře a považovala spornou platební transakci za autorizovanou, tak finanční arbitr podotýká, že rozhodný okamžik pro počátek běhu objektivní prekluzivní lhůty nastal dne 28. 12. 2009 bez ohledu na to, kdy se Navrhovatelka o sporné platební transakci dozvěděla a kdy u ní vznikly pochybnosti o její autorizaci.

Finanční arbitr konstatuje, že v tomto případě podmínky, které spojuje zákon o platebním styku se zánikem práva z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci, byly splněny. Navrhovatelka neoznámila provedení neautorizované platební transakce před uplynutím třináctiměsíční lhůty po odepsání peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč z Běžného účtu (§ 121 zákona o platebním styku věta první) a Instituce splnila svou informační povinnost ve vztahu ke sporné platební transakci (§ 121 zákona o platebním styku věta druhá). Právo Navrhovatelky na vrácení neautorizované platební transakce tak zaniklo.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí o námitkách.

P o u č e n í o o d v o l á n í :

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné.

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

V Praze dne 13. 3. 2013

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr